

II Małopolskie Dyktando Niepodległościowe

„Po polsku o historii”

dla uczniów kl. IV-VI szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych
województwa małopolskiego w roku szkolnym 2014/2015

ETAP SZKOLNY

26 września 2014 roku

1. Tekst należy przeczytać trzykrotnie:
  - a) pierwszy raz – w całości
  - b) drugi raz wolniej, dyktując po jednym zdaniu.
    - zdania wielokrotnie złożone należy podzielić na mniejsze, logiczne części, zgodnie z interpunkcją
    - znaki interpunkcyjne mogą być sygnalizowane jedynie przez intonację a nie nazywane
    - bardziej rozbudowane zdania można przeczytać ponownie
  - c) trzeci raz – znów w całości.
2. Łączny czas dyktanda (kodowanie, pisanie dyktanda i oddanie pracy) nie może przekroczyć 45 min.
3. Udział w Konkursie ma być dla uczniów przede wszystkim okazją do rozwijania zainteresowań humanistycznych i dociekliwości poznawczej: językowej i historycznej, dlatego zadbajmy o spokój i tonujmy rywalizację.

Dziękujemy!

Tekst dyktanda dla uczniów GIMNAZJUM

Historia pieśnią pisana

W roku 2014 czcimy ważne wydarzenia kształtujące naszą niepodległość w XX wieku: setną rocznicę rozpoczęcia I wojny światowej, siedemdziesięciolecie bitwy pod Monte Cassino oraz wybuchu powstania warszawskiego. Od dwudziestu pięciu lat mamy też w Polsce ustrój demokratyczny, symbolicznie datowany od pierwszych wolnych wyborów 4 czerwca 1989 roku. Wszystkim tym wydarzeniom towarzyszyły utwory śpiewane zarówno w chwilach euforii, jak i w niełatwych momentach.

Szczególną rolę w historii odradzającej się Rzeczypospolitej odegrał „Mazurek Dąbrowskiego”. Śpiewali go strzelcy, a potem legionści Józefa Piłsudskiego, żołnierze Armii Polskiej tworzonej we Francji przez generała Hallera i oddziały I Korpusu Polskiego na terenie Rosji. Utwór Wybickiego towarzyszył chociażby przejmowaniu władzy od Austriaków w Krakowie w 1918 roku.

Wśród nie mniej popularnych pieśni wyróżnia się „Pierwsza Brygada”, którą marszałek Piłsudski nazwał najdumniejszą pieśnią, jaką kiedykolwiek Polska stworzyła. Kolejny legionowy „przebój” to „Pierwsza Kadrowa”. Tekst powstał w czasie marszu oddziału strzelców pod dowództwem porucznika Tadeusza Kasprzyckiego.

Podczas II wojny światowej rozbrzmiewały melodie, które wzmacniały hart ducha heroicznie walczących żołnierzy Września, Polaków cierpiących w hitlerowskich więzieniach czy męźnych powstańców warszawskich. Piosenki, takie jak: „Pałacyk Michla” czy „Hej, chłopcy, bagnet na broń” obrazowały rzeczywistość, nierzadko pomijając w ogóle wojenną hekatombę. Popularna piosenka „Czerwone maki na Monte Cassino” do dziś oddaje hołd bohaterskim zdobywcom włoskiego wzgórza.

Po wojnie, w chwilach największych napięć społecznych, śpiewano dawne hymny oraz utwory funkcjonujące w nieoficjalnym obiegu. Skomponowana przez Włodzimierza Korcza piosenka „Żeby Polska była Polską” urosła w latach osiemdziesiątych do rangi pieśni narodowej.

Czyż nie warto by dostrzec przemożnego wpływu pieśni na podtrzymanie ducha narodu?